

Hariduselu Põltsamaal

1680. a oli Põltsamaa eesti koguduse köster nõus mittesaksa kooli pidama ja lossiproua Christina af Wasaborg nõus kooli ülal pidama, kuid talupojad ei saatnud oma lapsi kooli. 1687. aastal töötas talurahvakool Forseliuse seminarist tulnud talupoisi Tõnu juhatusel.

1765. koolikorralduses ette nähtud mõisakoolide asutamise viis pastor Hupel ka tegelikkuses ellu: mõisakoolid avati Vana- ja Uue-Põltsamaal, Lustiveres, Adaveres, Tapikul, Kuristal, Pajusis, Rutikvere, Kaaveres ja Kalanas. Vana-Põltsamaa vallakool oli valitsejamajas Viljandi ja Tallinna maantee nurgal. Samal ajal pidas arst Peter Ernst Wilde Kuningamäel haigla juures meditsiinikooli.

1805-1889. aastail töötas saksa elementaarkool ja 1835. alustas Võhma külas tööd kihelkonnakool. Hiljem koliti Jõe tänava vanasse leerituppa, pärast selle põlemist ehitati uus hoone – 1927. aastast tütarlaste kodumajanduskool ja praegu pagariäri “Kördiööbik”.

1850 asutati õigeusu kihelkonnakool, 1894 valmis oma maja – hilisem haigla Lossi tänaval, abikoolid olid Neanurmes, Nõmaveres ja Pajusis.

Mõnda aega on töötanud Eeva Puhki ja Anna Grafi erakoolid, kuid 1899 avati riiklik algkool – algul Jõgeva maanteel, 1908. aastast Aia tänaval.

1906. aastal asutati Põltsamaa Hariduse Selts, 1906-1914 aga töötas Põltsamaal Liivimaa Saksa Seltsi saksakeelne kool.

1917. a avati gümnaasium alevivanem Schmidt'i majas, hiljem asus gümnaasium ümber Uue-Põltsamaa mõisa häärberisse ning 1967. a valmis tüüpprojekti järgi ehitatud koolimaja Veski tänaval. 1934. aastal ehitatud algkoolihoones ja selle juurdeehituses õpivad praegu Põltsamaa Ühisgümnaasiumi 1.- 6. klass.

Endises Aleksandrikoolis avati 1921 tööstuskool, mis nõukogude ajal kandis Hans Pöögelmanni nime, seejärel on nimeks olnud Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökool ning Põltsamaa Ametikool.

Praegu hoolitsevad sirguva põlvkonna eest veel lasteaiad MARI ja Tõruke.